

upotrebu određenih delova nameštaja u kući, ali moramo da postavimo neka ograničenja. Bez velike štete može se dozvoliti da se nameštajem apsorbuje do 20 posto Sunčevog zračenja, ali granica od 50 posto nikako ne bi smela da se pređe. U praksi se pokazuje da pri normalnom uređenju kuće apsorpcija iznosi od 20 do 30 posto.

Tabela 12. *Solarna apsorptivnost materijala*

Optički crna boja	0,98
Obična mat crna boja	0,95
Crni lak	0,92
Tamnosiva boja	0,91
Crni beton	0,91
Tamnopлавa boja	0,91
Crna uljana boja	0,90
Tamnosmeđa boja	0,88
Azurni ili tamnozeleni lak	0,88
Smeđi cement	0,85
Srednje smeđa boja	0,84
Svetlijia smeđa boja	0,80
Smeđi ili zeleni lak	0,79
Svetlosiva uljana boja	0,75
Crvena uljana boja	0,74
Tamnocrvena cigla	0,74
Neobojen beton	0,65
Svetlijia cigla	0,60
Otvoreni zelena boja	0,59
Otvoreni narandžasta boja	0,58
Otvoreni žuta boja	0,57
Otvoreni plava boja	0,51
Svetla zelena boja	0,47
Mat bela boja	0,30
Sjajna bela boja	0,25
Srebrna boja	0,25
Beli lak	0,21
Polarani aluminijum	0,12
Laboratorijski reflektori	0,02

koji je, tako se desilo, bio posvećen radu na iskorišćavanju solarne energije – imao sam priliku da razmišjam o promašajima u njenoj gradnji upravo s tog gledišta. Sastanak se održavao u manjoj sali za sednice na jugozapadnoj strani zgrade, preciznije u sobi br. 32, koja je blistala od luksuznog nameštaja. Dve strane sale su u potpunosti zaklonjene ormariма od tamno obojenog drvenata, treći zid je bio, a spojna strana je sva u staklu. Taj septembarski dan je bio topao, a nisko popodnevno sunce je ulazio pravo u prostoriju. Temperatura u njoj dostizala je blizu 40°C , a žučniji govor pretvarao je svakog učesnika sastanka u izvor toploće od 300 W. Bilo je, dakle, nepodnobljivo. Nije vredelo otvarati prozore, jer nije bilo moguće ostvariti strujanje vazduha kroz salu, a spojana temperatura je ionako bila visoka. Bila je to prilika da se razmišlja o greškama u konцепцији ovog objekta. Pre svega, načinjen je nedovoljen izbor boje zida, tavanice i nameštaja. Da su zid i tavanica bili tamni a nameštaj svetao, energija bi se apsorbovala u zidu i tavanici i na taj način bi porast temperature bio manji. Dalje, plakari su prekrivali suviše veliku površinu zida, a nedostajao je i sistem prirodne ventilacije. Najzad, prozori nisu bili snabdeveni nikakvim zastorima, što će i zimi imati negativan efekat u vidu gubitka energije noću. Na taj način, veliki prozori, umesto da se iskoriste za zahvatanje i skladištenje sunčane energije u masivnim zidovima, čine prostoriju neugodnom. Čak i po zimskom sunčanom danu ona će biti pretopla, pogotovo stoga što je bogato opremljena instalacijom za centralno grijanje a nema ugrađen ni lokalni termostat. Najviše zabrinjava to što ova zgrada nije izuzetak, već predstavlja tipičan primer sadašnje gradnje u nas.

Broj stakala na prozorima. Povećanjem broja stakala na prozorima smanjuju se toplotni gubici zgrade. U isto vreme se, međutim, donekle smanjuje i *ulaz Sunčevog zračenja* u prostorije. Pošto su stakla i prozorski okviri skupi, nastojimo da upotrebimo što manji broj stakala. Ali, na jugoslovenske klimatske prilike, u tome nemamo mnogo izbora. Za veći procenat učešća solarnе energije u grijanju neophodno je imati dvostruka stakla za sve lokacije u

10*

O važnosti izbora boje zida i nameštaja svedoči sledeći primer. U vreme pisanja ovog dela knjige prisustvovao sam jednom sastanku na Poljoprivrednom fakultetu u Zemunu, u novoj zgradi Fakulteta. Impresionirao me je kvalitet, da ne kažem luksuz njenih enterijera, ali u toku sastanka –